

ROSEJAKTEN

På sporet etter gamle og glemte hageroser

Følg med i Rosebladets faste spalte:

Det er innmeldt og registrert mer enn 600 flest kjente, men også noen sjeldne og ukjente, gamle hageroser. I dette materialet finnes verdifulle og ukjente roser, eldre enn 1950, som har overlevd frem til nå. Alle roser som blir presentert i denne spalten, blir samlet inn for prøvedyrking i klonarkivet i planteskolen på IPMIUMB. Formålet med spalten er å vise eksempler på spennende roser som er innmeldt og registrert gjennom aksjonen. Vi håper å få hjelp fra leserne til å identifisere rosene:

- Kjenner du denne rosen?
- Vet du hva den heter?
- Kjenner du rosens historie?
- Vet du om den vokser andre steder enn nevnt her?

Dersom du vet noe om rosen, ber vi deg melde dette til Rosebladets redaksjon. Vi håper på mange nyttige innspill fra leserne!

Roser reddet fra gammel herskapshage i Drammen

TEKST OG FOTO: UNNI DAHL GRUE

Rosene er flyttet og gjemt, men ikke glemt

Sommeren 2008 kom min søster Toril Dahl Kleverud til meg med to blomstrende rosekvister hentet fra familiens sommerhytte i Nevlunghavn. Den ene kvisten hadde lys rosa og den andre mørk rosa blomster. Rosene var i rimelig god form etter turen og ble vurdert, registrert og fotografert i en fart for seinere tolkning.

Hytta hvor rosene vokser nå, eies av Per Kleverud. Hans far, Sverre Kleverud, arbeidet på «Trikken» i Drammen. Han likte hagearbeid og var også selvlært gartner. Fra ca. 1950 og fram til 1965 påtok han seg ekstrajobb med vedlikehold av herskapshagen til skipsreder Sigurd Bruusgaard på Lindbakken på Bragernes i Drammen.

Herskapshagen på Lindbakken i Bragernes

En lang lindeallé, som startet nede ved Tinghuset og fortsatte forbi Lindbakken

videre opp til Løkkeberget, har trolig inspirert til navnet. Villaen på Lindbakken var et stort og mørkbeiset tømmerhus i dragestil antatt bygd på slutten av 1800-tallet. Hagen dekket flere daa og var trolig preget av engelsk nyformalisme. Den var anlagt i østvestlig retning i kupert terreng. Øverst lå det to terrasser støttet av tørrmurer med rabatter tilplantet med forskjellige pryddplanter. Nederst lå det en stor frukthage.

Langs huslivet ved villaen på den øverste terrassen vokste det gamle hageroser. Per Kleverud kan huske at faren fikk rotskudd av disse rosene av fru Riborg Bruusgaard ca. 1964–65. Årsaken var kanskje at Sverre Kleverud nylig hadde kjøpt en hyttetomt i Nevlunghavn, eller at det var kjent at Lindbakken skulle selges, villaen rives og eiendommen bebygges med nye boliger. I dag er alle spor etter anlegget på Lindbakken borte. Rosene ble plantet i sydveggen av hytta i Nevlunghavn hvor de har vokst siden. De trives godt med lite stell og har spredt seg langs hele fasaden.

Side 28: Kan den lyse sorten være 'Widmarkrosen' som er mye dyrket i Buskerud?

Over: Den mørkrosa sorten har likhetstrekk med 'Erik', syn. 'Tjømerosen'.

Under:
Toril Dahl Kleverud med rot-skudd klare for merking, pakking og transport.

Toril Dahl Kleverud med rot-skudd klare for merking, pakking og transport.

Skipsrederfamilie med sans for hagearkitektur

Sigurd Bruusgaards fetter Erik Bruusgaard anla en stor herskaphage i nyformalistisk stil på Ekeli i Lier. Anlegget er omtalt i boka *Norske hager i tusen år* av professor Magne Bruun som utkom på Andresen & Butenschøns forlag i 2007. Følgende beskrivelse av herskaphagen på Ekeli er saktet fra boka:

– På Ekeli ved Drammen ble det i 1915 anlagt en hage for skipsreder Erik Bruusgaard etter plan av Marius Röhne. Hagen er symmetrisk oppbygd i fire terrassenivåer. Et åpent hovedparti var formet som en fliruftssal med høye lindehekker omkring.

På begge sider danner hekkene mindre kabinetter med benker og skulpturutsmykning. Terrassen lå med utsikt over hagen mot Drammensfjorden og var formet som et ornamentalt parterre med rosebed, fuksia og formklipt buksbom. (Bruun 1984) Villaen ble revet i senere år, men hagen er restaurert av Lier kommune.

Hageanlegget på Ekeli er dokumentert ved en plantegning og et foto av øvre plan ved roseparterret. Havearkitekt Marius Röhne utførte mange store oppgaver, bl.a restaurering av barokkanlegget og parken på Rod herregård ved Halden ca. 1916–18.

Usikkerhet om både rosesort og rosegruppe

Høyde, vekstform, greiner og torning tyder på at de to rosesortene tilhører samme rosegruppe – men hvilken?

Rosene har opprett, litt forgrenet og spinkel vekst. Greinene er friskt lysgrønne og har få, korte og spredte torner. Rosene opptrer mer som buskas enn busker og har jevn høyde til ca. 70 cm. Det er ikke mulig å skille de to sortene fra hverandre utenom blomstringstiden. De to sortene måtte merkes med tape under blomstring i 2008 som forberedelse til opptaking av rotskudd våren 2009.

Den lysblomstrende sorten likner 'Widmarkrosen', som er mye dyrket i Buskerud – antagelig en lokal albarose oppkalt etter Tormod Widmark på Hurum. Blomsten er middels stor, fylt (F 3–4), litt flat og med (tendens til) ringformet krans i senter. Fargen er blekrosa med grågyldent skjær. Bladverket er mørkt og randen takket.

Den mørkblomstrende sorten er også fylt (F3–4), halvåpen, svakt skålformet, med mørk rosa til karminrosa blomster. Bladverket er mindre, takket, litt glatt. Blomsterstilkene har små, spredte børstetorner. Blomsten har likhetstrekk med 'Tjømerosen'.

Rotskuddene etablerte seg godt og rosene ble plantet på prøvedyrkingsfeltet på UMB høsten 2009. Vi vil følge begge rosene nøye etter hvert som de kommer i blomstring, kanskje allerede i 2010.